

Bergen, 12. november 2018

Høringsuttalelse til forslag til endringer i tvisteloven – tvistelovevalueringen

1. Generelt

Vi viser til høringsbrev datert 12. juli 2018 med vedlegg.

Gulating lagmannsrett mener at behandlingen av sivile saker har blitt noe mer effektiv med tvisteloven, og er enig med departementet i at det er rom for ytterligere forbedringer. Lovendringer kan bidra til at lovens formål realiseres i større grad. Vår høringsuttalelse gjelder hovedsakelig spørsmål som er av særlig betydning for ankebehandling i lagmannsrettene.

2. Kapittel 3 – Aktiv saksstyring

Planmøtet er en positiv nyvinning ved tvisteloven. Det har blant annet bidradd til økt dommerstyring og bedre saksforberedelse.

Til punkt 3.1.3.1 Tidspunkt for planmøte

Endring av tidspunkt for planmøtet er en marginal justering som neppe vil få særlig praktisk betydning.

Til punkt 3.1.3.2 Fremsettelse av fremdriftsplan i planmøte?

Fremdriftsplan bør ikke fastsettes i planmøtet. Planmøtet avholdes så tidlig, at fastsettelse vil måtte skje på usikkert grunnlag. Det må derfor påregnes at en slik fremdriftsplan vil bli utfordret og begjært endret underveis i en rekke tilfeller.

Til punkt 3.1.3.3 Drøfting av påstander og påstandsgrunnlag i planmøte

Det kan være hensiktsmessig at påstander og påstandsgrunnlag diskuteres i planmøtet. Vi anbefaler at dette kommer til uttrykk i lovteksten. Det vil bidra til en mer spisset saksforberedelse, og kan forhindre at misforståelser eller uklarheter tar tid under ankeforhandlingen.

Til punkt 3.1.3.4 Bevisbegrensning

Gulating lagmannsrett er enig med departementet i at det bør tas inn i lovteksten en direkte henvisning til om varslet bevisføring bør begrenses ut fra proporsjonalitetshensyn.

Gulating lagmannsrett slutter seg for øvrig til Dommerforeningens merknad om at det er grunn til å vurdere regelendringer som går lenger i retning av å overlate spørsmålet om forsvarlig tidsbruk til dommerens skjønn. De eksempler som Dommerforeningen gir i sin høringsuttalelse er illustrerende for at saker i dag berammes mer ut fra partenes varslede bevisføring, enn ut fra hvilken tid som burde ha vært satt av til saken. I mange sakstyper vil lagmannsretten, basert på egen erfaring i lignende saker, tidsbruken i tingretten og anke/anketilsvaret, ha et godt grunnlag for å beslutte hvor mye tid som bør settes av til forsvarlig behandling. For lagmannsrettens del, vil en presis ført rettsbok fra tingretten være nyttig i den forbindelse. Dersom prosessfullmektigenes anslag legges opprøvd til grunn, vil dette ofte føre til at det settes av mer tid til saken enn det som er nødvendig. Gulating lagmannsrett slutter seg på denne bakgrunn til Dommerforeningens forslag om at tvisteloven gis en ny bestemmelse hvor det presiseres at retten, ved berømmelsen, skal avgjøre antall rettsdager ut fra hensynet til proporsjonalitet, rask, prosessøkonomisk og forsvarlig behandling.

3. Kapittel 4 – saksforberedelse og hovedforhandling i allmennprosessen

Til pkt. 4.2 – Avslutning av saksforberedelsen og sluttinnlegg

Dagens løsning innebærer at saksforberedelsen normalt blir avsluttet to uker før hoved- eller ankeforhandling. Gulating lagmannsrett støtter at saksforberedelsen skal avsluttes noe tidligere enn fristen for sluttinnlegg. Vi gir vår tilslutning til de momentene departementet henviser til som begrunnelse for lovendringen, og mener også at en slik lovendring vil kunne føre til at færre saker må omberammes etter tvisteloven § 16-3.

Det foreslås at fristen settes til fire uker. Gulating lagmannsrett antar for sin del at dette ikke vil skape de problemer for prosedyreadvokater som er nevnt i høringsnotatets pkt. 4.2.4.

Til pkt. 4.3 – Oppnevning av juridisk kyndige meddommere

Vi er ikke enig i at det er behov for utvidet adgang til å oppnevne juridisk kyndige dommere. Gulating lagmannsrett slutter seg på dette punkt til Regjeringsadvokatens høringsuttalelse.

Til pkt. 4.4 – Rettens innledende klargjøring

Gulating lagmannsrett konstaterer at dette er en regel som praktiseres ulikt blant dommerne. Den innledende klargjøringen er lite egnet til å bedre gjennomføringen av en ankeforhandling. Gulating lagmannsretts syn er at ordningen kan avvikles for ankeinstansen.

Til pkt. 4.5 – Partenes innledende innlegg

Tvisteloven har medført mer konsentrerte innledningsforedrag. Dette var nødvendig. Gulating lagmannsrett mener at regelen ikke bør endres. Gulating lagmannsrett slutter seg til Regjeringsadvokatens begrunnelse på dette punktet. Vi mener at tvisteloven § 9-15 annet og tredje ledd har den nødvendige fleksibilitet, og at den praktiseres på en hensiktsmessig måte.

4. Kapittel 6 - Sakskostnadsreglene

Gulating lagmannsrett er enig med departementet i at målsettingen om mer proporsjonale sakskostnader ikke er oppnådd for saker som behandles etter allmennprosessen.

Økning av ankesummen vil bidra til noe mer proporsjonalitet, men dette alene er ikke tilstrekkelig. Dommerforeningen har uttalt at erfaringen med tvisteloven og utviklingen i sakskostnadsnivået tilsier at man bør utrede fikserte takster. Gulating lagmannsrett er enig i dette. Takstene kan for eksempel knyttes opp til antall rettstimer, sakstypen, tvistegjenstandens verdi mv.

Gulating lagmannsrett er skeptisk til å knytte sakskostnadene som kan kreves erstattet til en prosentandel av tvistegjenstandens verdi. Gulating lagmannsrett er enig med Dommerforeningen i at innføring av terskelregler som foreslått ikke er målrettet nok, og at slike regler har et betydelig prosess- og kostnadsdrivende potensial knyttet til hva som er tvistegjenstandens verdi. Det er også et paradoks at saker som gjelder ideelle interesser, for eksempel foreldretvister, ikke vil omfattes.

Gulating lagmannsrett mener at regelen om varsling i tvisteloven § 20-5 femte ledd annet punktum bør fjernes. Regelen medvirker til at domstolene i for liten grad reduserer sakskostnadskrav. Forsvarlig kontradiksjon kan gjennomføres på annen måte, for eksempel gjennom krav til skriftlig begrunnelse av sakskostnadsoppgavene. Skriftlig begrunnelse vil supplere den muntlige kontradiksjon om sakskostnadskravene som gjennomføres ved avslutningen av rettsmøter, og vil også dekke behovet for begrunnelse og kontradiksjon i saker som behandles skriftlig, jf. § 20-5 fjerde ledd. En skriftlig begrunnelse vil gjøre det lettere for domstolene å etterprøve om sakskostnadene har vært nødvendige. Krav til skriftlig begrunnelse kan også føre til at advokatene i større utstrekning enn i dag ser med et kritisk blikk på de sakskostnadskrav som fremmes.

Rettsens fastsetting av prosessfullmektigens godtgjøring

Gulating lagmannsrett slutter seg til Dommerforeningens og Regjeringsadvokatens merknader til departementets forslag.

5. Kapittel 7 – Regler om overprøving og om ankeinstansen

Gulating lagmannsrett vurderer det generelt slik at de foreslåtte lovendringene ikke er tilstrekkelige til å oppnå formålet, og slutter seg til Dommerforeningens merknader om dette.

Til pkt. 7.4 – Ankesummen

Ankesummen bør heves. Gulating lagmannsrett reiser spørsmål om ankesummen bør være høyere enn kr. 250 000. Proporsjonalitetshensyn kan tale for et høyere beløp.

Til pkt. 7.5 – Adgangen til å nekte en anke fremmet etter tvisteloven § 29-13 annet ledd

Gulating lagmannsrett er enig i at fristen for varsel om mulig nektelse bør endres til to måneder.

Vi mener også at det er grunn til å utrede ytterligere utvidelse av ankesilingsadgangen. På dette punkt slutter Gulating lagmannsrett seg til Dommerforeningens høringsuttalelse.

6. Kapittel 9 – Diverse spørsmål

Til pkt. 9.4 Domsavsigelse på sirkulasjon

Gulating lagmannsrett er enig i at domsavsigelse ved sirkulasjon bør kunne gjøres ved at dommerne skriver under på likelydende sistesider av dommen.

Vennlig hilsen

Magni Eideheim

Førstelagmann